

OSUND KONKURRENS

Fortfarande ett problem för små företag

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Sammanfattning.....	2
Bakgrund	3
Om konkurrenslagets regler om offentlig säljverksamhet (KOS)	5
Vad har Företagarna gjort?	6
Kort om kommunala bolag.....	8
Fortfarande många små företag som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor	9
Företag i tjänstesektorn mest utsatta för konkurrens från offentlig sektor.....	10
De drabbade företagen upplever att konkurrensen från offentlig sektor ökar	12
Företagen upplever att konkurrensen från offentlig sektor skapar problem	13
Företag i olika regioner upplever olika typer av problem	14
Konkurrensproblemens art varierar mellan olika sektorer.....	16
Våra kommentarer beträffande prissättningsfrågan.....	17
Resultatet av undersökningen i sammanfattning.....	17
Slutsatser och rekommendationer	18

Företagarna är Sveriges största företagarorganisation. Vår uppgift är att skapa bättre förutsättningar för företagande i Sverige. Vi företräder närmare 70 000 företagare, vilket ger oss en stor möjlighet att påverka och driva opinion för ett bättre företagarklimat. Dessutom erbjuder vi våra medlemmar unika medlemstjänster och förmåner. Företagarna är en medlemsägd, medlemsstyrd och partipolitiskt obunden intresseorganisation. Vi finns över hela landet med 19 regionkontor och 260 lokala nätverk och mötesplatser.

Sammanfattning

- Små företag måste kunna verka och växa på marknaden utan att hindras av offentliga aktörer som på ett konkurrensbegränsande sätt säljer varor och tjänster på marknaden.
- Denna studie visar att många små företag fortfarande upplever påtagliga problem med konkurrens från offentlig sektor. Det är 18 procent av företagen som säger att de är utsatta för konkurrens från offentlig sektor. Detta är exakt samma nivå som i den rapport som Företagarna genomförde år 2007. Företag i tjänstesektorn är alltså mest utsatta för konkurrens från offentlig sektor.
- De små företag som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor verkar drabbas allt hårdare. Nära hälften (47 procent) av de företag som upplever konkurrens från offentlig sektor säger att konkurrenstrycket från det offentliga har ökat under de senaste tre åren. Endast åtta procent av företagen upplever att konkurrenstrycket har minskat under denna tidsperiod.
- Nära 80 procent av de små företagen som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor upplever problem i sin verksamhet till följd av denna konkurrens. Hela 24 procent av företagen uppger att problemen är stora. Relativt få företag (16 procent) verkar oberörda av konkurrensen från offentlig sektor och ännu färre (4 procent) ser positiva effekter av denna konkurrenssituation. Konkurrensproblem uppstår således hos många små företag på grund av den offentliga närvaron eller det offentligas beteende på marknaden.
- Resultaten visar att det fortfarande finns stora regionala skillnader i fråga om offentlig sektors närvaro på marknaden. Minst utsatta för konkurrens från offentlig sektor är företagen i Jämtland där endast 11 procent upplever sådan konkurrens. Mest utsatta är företagen i Norrbotten där siffran är 34 procent. Märkbara förändringar i förhållande till resultaten i den förra mätningen kan konstateras i vissa enskilda regioner. Studien visar även att konkurrensproblematiken, såsom konkurrensintensitet och huvudsaklig orsak till konkurrensproblemen, varierar mellan olika regioner och branscher.
- Vår undersökning visar sammantaget att de regler om offentlig säljverksamhet som infördes i 3 kap 27-32 §§ konkurrenslagen (KOS-reglerna) - trots goda intentioner - inte har lett till minskad konkurrens från offentlig sektor på marknaden. Vi hade framför allt hoppats på att de nya reglerna skulle leda till en självsanering från det offentligas sida som hade kunnat minska konkurrensproblemen. Denna studie visar dock att konkurrensproblemen kvarstår. Som en sista utväg om dialog inte kan lösa problemen har vi sett möjligheten att det kan skapas praxis och

vägledning genom domstolsavgöranden. Detta har dock visat sig vara en tidskrävande och svårframkomlig väg.

- Vi är medvetna om att det kan uppstå gränsdragningsproblem angående vad som kan anses utgöra en offentlig angelägenhet och offentliga aktörers marknadsbeteende. Just därför behövs tydliga regler och vägledning.
- Företagarna anser att det bör göras en öppen översyn av om KOS-reglerna är tillräckligt effektiva för att motverka offentlig säljverksamhet. Översynen bör omfatta bland annat följande frågor:
 - införande av mer principiella förbud mot specifika typer av offentliga säljverksamheter på marknaden.
 - möjlighet att meddela förbud även mot statlig verksamhet,
 - förändrade regler för rättegångskostnader för dessa typer av mål samt
 - införande av regler om skadestånd vid konstaterat förbjuden offentlig säljverksamhet.
- I övrigt bör:
 - Konkurrensverket tilldelas tillräckliga resurser för att kunna göra de satsningar som behövs inom detta område.
 - Konkurrensverket satsa mer på information och förebyggande arbete ute hos landets myndigheter.
 - Offentliga aktörer se över sin befintliga säljverksamhet i ljuset av KOS-regelverket.
 - Tydliga krav på att offentlig sektor särredovisar intäkter och kostnader för verksamhet som bedrivs på konkurrensutsatta marknader införas.
 - Statsmakterna följa effekterna av de regler som den 1 januari i år infördes i kommunallagen och som sätter fokus på att de kommunala bolagen bedriver sin verksamhet inom de ramar de har befogenhet för.

Bakgrund

De små företagen spelar en avgörande roll för tillväxt och arbetstillfällen i Sverige. Fyra av fem jobb skapas i de små företagen. Fler och växande företag har betydelse för utveckling och tillväxt på såväl nationell som regional och lokal nivå.

De små företagen måste kunna verka och växa på marknaden utan att möta osund konkurrens från offentliga aktörer som säljer varor och tjänster på marknaden. Det är dock ett sedan länge uppmärksammat problem att privata företag upplever just sådan konkurrens från offentlig sektor.

Grundproblemet med konkurrens från offentlig sektor är att den ofta snedvrider konkurrensförutsättningarna för företagen på marknaden. I förlängningen hämmas den ekonomiska tillväxten:

- För det första sker konkurrensen på olika villkor. De offentliga aktörerna har skattemedel i ryggen och kan i praktiken inte gå i konkurs. Därtill har de

offentliga aktörerna ofta en konkurrensfördel i kraft av kopplingen till sin myndighetsroll. Det är alltså spel på samma plan men utifrån olika förutsättningar.

- För det andra minskar konkurrensen på sikt. Mot den ovan beskrivna bakgrunden riskerar den offentliga aktören att konkurrera ut befintliga småföretag på orten och hindra etableringen av nya företag.

Det kan handla om att företagen möter konkurrens från kommunal förvaltning som säljer konsulttjänster. Det kan också vara kommunala bolag som bedriver verksamhet i konkurrens med företagen, såsom restaurangverksamhet eller försäljning av entreprenadtjänster. Staten är också en aktiv aktör på marknaden bland annat i form av statliga myndigheter (t.ex. Skogsstyrelsen, Jordbruksverket och SCB). Statskontoret konstaterade i en rapport¹ för några år sedan att hela 109 statliga myndigheter år 2006 bedrev verksamhet på konkurrensutsatta marknader och att denna verksamhet sammanlagt omsatte 25 miljarder kronor.

Konkurrensproblemen är ofta särskilt kännbara för små företag som verkar på lokala marknader. I en undersökning som genomfördes av Företagarna hösten 2007 och presenterades i rapporten "Osund konkurrens – ett hinder för små företag" (2008) upplevde 18 procent av de små företagen sådan konkurrens från offentlig sektor. Undersökningen visade att konkurrensproblemen är störst inom tjänstesektorn. Det framgick även stora regionala skillnader.

Bestämmelser som gör det möjligt att rättsligt pröva och ingripa mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet har mycket länge efterfrågats av näringslivet. För att komma till rätta med problemen infördes den 1 januari 2010 regler om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen², ("KOS-reglerna"). Den nya lagstiftningen har välkomnats av näringslivet, åtminstone som ett första och mycket viktigt steg.

Reglerna har nu varit i kraft i tre år. Hur har det gått? Har företagen märkt någon skillnad i fråga om dessa konkurrensproblem? Vad uppfattar företagen som mest problematiskt och finns det regionala eller branschspecifika skillnader? Denna rapport syftar till att belysa dessa frågor. Rapporten baseras på svar som Företagarna genom SIFO:s försorg hösten 2012 har fått från drygt 4000 små företag (1-49 anställda).

¹ Konkurrensutsatt eller inte? - En kartläggning av statliga myndigheters konkurrensutsatta verksamhet (Statskontoret, 2008:1)

² Konkurrenslagen (2008:579)

Om konkurrenslagens regler om offentlig säljverksamhet (KOS)

Konkurrenslagens (2008:579) regler om offentlig säljverksamhet (KOS) återfinns i lagens 3 kap 27-32 §§.

KOS-reglerna rädde i kraft den 1 januari 2010 och innebär i korthet följande:

Kommuner och landsting – eller deras bolag – kan vid vite förbjudas att bedriva säljverksamhet som snedvrider eller hindrar en effektiv konkurrens på marknaden. Förbud kan dock inte meddelas för verksamheter som är förenliga med lag (exempelvis kommunallagen).

Därutöver kan stat, kommuner och landsting förbjudas att inom sin säljverksamhet tillämpa förfaranden som är konkurrensbegränsande och som inte kan rättfärdigas från allmän synpunkt.

Ett förbud gäller i det enskilda fallet och för framtiden. Ett förbud kan förenas med vite.

Vem som helst kan tipsa/anmäla misstänkta överträdelser till Konkurrensverket.

Talan väcks av Konkurrensverket vid Stockholms tingsrätt. Tingsrättens dom kan överklagas till Marknadsdomstolen som är högsta domstolsinstans.

Berört företag eller sammanslutning av företag kan själv väcka talan om Konkurrensverket beslutar att inte göra det (s.k. subsidiär talerätt).

Den part som förlorar rättegången ska betala motpartens rättegångskostnader.

KOS-reglerna ändrar inte vad en kommun eller ett landsting har befogenhet att göra. Den s.k. ”kommunala kompetensen” regleras i kommunallagen, lag om vissa kommunala befogenheter och i olika specialförfattningar. Sådant som går utöver den kommunala kompetensen enligt dessa regleringar kan alltså förbjudas enligt KOS och vad som är tillåtet enligt dessa regleringar är tillåtet även enligt KOS. I korthet kan sägas att på vanliga, konkurrensutsatta marknader får kommuner och landsting inte sälja varor och tjänster. Där får de som huvudregel endast göra sådant som allmänt främjar näringslivet i kommunen eller landstinget. Två undantag finns dock från denna huvudregel och de undantagen rör anknytande verksamhet och tillfällig överskottsförsäljning. Kommunerna har därutöver rätt att ägna sig åt viss affärsverksamhet, nämligen s.k. ”sedvanlig kommunal affärsverksamhet” under förutsättning att den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga tjänster eller anläggningar åt kommunmedlemmarna. Den kommunalrättsliga praxis som finns att tillgå som vägledning för närmare bedömningar i enskilda fall är dock tyvärr begränsad och ofta av gammalt datum.

Företag och företagsorganisationer har anmält ett betydande antal ifrågasatta fall för prövning till Konkurrensverket. Antalet tips var 140 år 2010 och 67 år 2012.

Konkurrensverket har behövt prioritera kraftigt bland de inkomna tipsen. Verket har utifrån sin prioriteringspolicy valt ut ett antal typfall som de har gått vidare med och granskat närmare. Vissa av Konkurrensverkets ärenden har avslutats efter frivilliga åtgärder från den offentliga aktören.

I totalt sex ärenden har Konkurrensverket väckt talan i Stockholms tingsrätt. Dessa ärenden handlar om:

-Räddningstjänsten Dala-Mitt som vägrar ett konkurrerande företag tillträde till ett övningsområde.

- Mälarenergi Stadsnät AB som ägs av Västerås kommun och säljer bredbandstjänster utanför den egna kommunen.

-Borås kommuns servicekontor som säljer mark- och anläggningsentreprenader till andra än den egna kommunen.

-Det kommunala bolaget Skelleftebuss som säljer beställningstrafik till andra kunder än Skellefteå kommun.

-Strömstad kommun som subventionerar kommunala Badanstalten som bedriver gym- och spaverksamhet.

- Växjö kommun som tvångsansluter nya småhus till det kommunala fjärrvärmenätet.

Tingsrätten har hittills tagit ställning i endast ett mål (Räddningstjänsten Dala-Mitt), som då avgjordes till räddningstjänstens fördel. Detta mål är dock överprövat till högsta domstolsinstans Marknadsdomstolen (se vidare om detta ärende nedan). I ärendet om Skelleftebuss väntas tingsrättens dom komma sommaren 2013. I dagsläget finns således inga prejudicerande rättsfall från den nya lagstiftningen.

För att komma till rätta med de konkurrensproblem som finns mellan offentlig och privat sektor är det av stor vikt att det skapas klarhet i dessa frågor. Klargörande praxis inom detta område är en viktig del i detta.

Vad har Företagarna gjort?

Företagarna arbetar på olika sätt för att motverka konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet.

En informationsturné om de nya reglerna gjordes under 2010, med seminarier på olika ställen i landet. Informationsträffarna genomfördes i samarbete mellan Företagarna och Konkurrensverket, Sveriges kommuner och landsting och näringslivsorganisationerna Svenskt näringsliv och Almega.

Vidare har Företagarna, vanligen på lokal eller regional nivå, vid behov tagit kontakter med offentliga företrädare runt om i Sverige för att uppmärksamma dem på misstänkta överträdelser av KOS-reglerna och beskriva de konkurrensproblem som uppstår. En sådan dialog är av vital betydelse och utgör

alltid det första steget från Företagarnas sida för att belysa och söka lösa dessa konkurrensproblem. En "självsanering" där offentlig sektor på eget initiativ ser över sin säljverksamhet och tar bort kompetensöverskridande och konkurrensbegränsande verksamheter och förfaranden är det klart mest önskvärda.

I den mån sådan dialog inte ger effekt kan anmälan till Konkurrensverket övervägas. Företagarna har anmält några ärenden till Konkurrensverket:

Räddningstjänsten i Dalarna prövas i domstol

Räddningstjänsten Dala-Mitt är ett kommunalförbund som ägs av Falun, Borlänge, Gagnef och Sätters kommuner. Kommunalförbundet säljer utbildningar inom förebyggande och skadeavhjälpande brandskydd till privata företag, organisationer och myndigheter i konkurrens med ett antal privata företag i regionen. Denna offentliga säljverksamhet marknadsför räddningstjänsten bl.a. i samband med sin tillsynsverksamhet. Utöver detta vägrade Räddningstjänsten Dala-Mitt plötsligt hyra ut sitt brandövningsområde Bysjön till privata företag som deltog i samma upphandling som Dala-Mitt. Då samtal med Dala-Mitt inte hjälpte, valde regionchefen våren 2010 att göra en anmälan till Konkurrensverket. Anmälan avsåg både Dala-Mitts säljverksamhet som sådan och förfarandet att vägra uthyrning. Konkurrensverket väckte i maj 2011 talan om stämning i Stockholms tingsrätt. Talan avsåg enbart Dala Mitts förfarande att vägra att ge tillträde till övningsområdet. Detta var det första ärendet som Konkurrensverket drev vidare till domstol med stöd av KOS-reglerna. Stockholms tingsrätt meddelade sin dom i januari 2013. Till skillnad från Konkurrensverket ansåg tingsrätten inte att Räddningstjänsten Dala Mitt gjort sig skyldigt till brott mot konkurrenslagen. Tingsrätten ansåg inte att verket visat konkurrenssnedvridande effekter. Konkurrensverket har överklagat domen till högsta instans, Marknadsdomstolen.

Stadspartner AB i Linköping har avvecklat sin verksamhet

Stadspartner AB är ett bolag som är helägt av Linköpings kommun. Våren 2008 marknadsförde bolaget försäljning av energideklarationer och flera av Företagarnas medlemsföretag reagerade. Bolaget erbjöd dessutom fastighetsförvaltning, fordonsombyggnader, smidestjänster, m.m. Företagarna kontaktade bolagets ledning och ansvarigt kommunalråd och uppmärksammade frågan i media, dock utan framgång. När Företagarna 2010 började tala om att anmäla kommunen till Konkurrensverket för prövning enligt de nya KOS-reglerna började kommunen avveckla de kritiserade verksamheterna. Dock bara i Linköping. Bolaget fortsatte att lägga anbud på skötsel av grönytor i grannkommunen Norrköping och vann en upphandling i konkurrens med flera mindre företag. Företagarnas regionchef gjorde då en anmälan till Konkurrensverket. Våren 2011 lovade kommunen att avveckla hela bolagets engagemang i Norrköping. Ett år senare vann bolaget dock åter en upphandling i Norrköping. Detta ledde till ny och omfattande kritik från Företagarna. I april 2012 sålde kommunen den verksamhet Företagarna kritiserat till ett privat företag.

Kalmar Vatten har infört policy om spolbilsverksamhet

Det kommunala bolaget Kalmar Vatten erbjöd direkt mot privatpersoner och företag bl.a. spolbilstjänster i det privata VA-nätet, dvs. utanför det VA-nät som kommunen ansvarar för. Bolaget marknadsförde också detta på kommunens hemsida, i tidningsannonser och i radio- och TV reklam. Ett Kalmarföretag i VVS-branschen anmälde, med hjälp av Företagarnas regionchef i området, Kalmar Vattens säljverksamhet och agerande till Konkurrensverket. Konkurrensverket kom fram till att Kalmar Vatten agerade felaktigt. Kalmar Vatten tog då fram en policy som innebar att deras spolbilar enbart fick användas av privata aktörer i ”akuta fall”, typ översvämning av källare. Man tog också bort all marknadsföring av verksamheten och förband sig att i sin växel informera kunder att man inte längre utför annat än akuta uppdrag. Efter Kalmar Vattens ”självrättelse” lade Konkurrensverket ner ärendet. Nu är det upp till Kalmar kommun att hålla vad man lovat.

Kort om kommunala bolag

Kommunala bolag förekommer ofta på marknaden och deras verksamhet ifrågasätts återkommande av företag för ”osund konkurrens” på marknaden. Därför några ord som visar på konkurrensproblematiken med kommunala bolag och hur detta har hanterats.

I en ny rapport från Ratio³ fokuseras på de kommunala bolagens inverkan på marknadernas funktionssätt. Det konstateras i rapporten att förekomsten av kommunala bolag på konkurrensutsatta marknader riskerar att sudda ut gränser mellan förvaltning och näringsliv. Detta sker enligt rapporten på ett sätt som gör att samhället får svårt att tillgodogöra sig de dynamiska effekter som man hoppas uppnå genom att hänvisa till vissa former av ekonomisk aktivitet till näringslivet och den fria konkurrensen. Det kan konstateras att de tillfrågade privata bolagen i studien har sagt sig uppleva att villkoren för privata och offentliga aktörer är orättvisa och att det offentliga subventionerar sina egna bolag.

Av den s.k. OFUKI-utredningens slutbetänkande⁴ framgår att det år 2008 fanns omkring 1 600 kommunalt ägda bolag och att dessa bolags nettoomsättning uppgick till 160 miljarder kronor. OFUKI-utredningens förslag har resulterat i nya bestämmelser som trädde i kraft den 1 jan 2013 och som rör de kommunala företagen. Ändringar i kommunallagen⁵ medför att det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten ska anges i bolagsordningen för helägda aktiebolag. Den nya regleringen medför även en förstärkt uppsiktsplikt i dessa delar för kommun- och landstingsstyrelserna. Dessa ska i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits av helägda och delägda aktiebolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

³ Kommunalt företagande som konkurrensbegränsning – företagets perspektiv, av Mattias Lundbäck och Sven-Olof Daunfeldt (Ratio, 2013)

⁴ Offentlig upphandling från eget företag?! – och vissa andra frågor (SOU 2011:43), slutbetänkande från Utredningen om offentliga företag - upphandling, kontroll, insyn (OFUKI-utredningen)

⁵ 3 kap. 17 § och 6 kap 1 a-b §§ kommunallagen (1991:900) (SFS 2012:390)

Fortfarande många små företag som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor

Hur är då de små företagens upplevelse av den rådande situationen i fråga om "osund konkurrens" från offentlig sektor? För att få en bild av detta har nedan fråga, som är identisk med frågeställningen i den undersökning som Företagarna genomförde 2007, ställts till de små företagen (tabell 1).

Tabell 1

Upplever du att ert företag är utsatt för konkurrens från offentlig verksamhet dvs från statliga eller kommunala aktörer?

	2012	2007
Norrbottn	34%	32%
Örebro	31%	19%
Kronoberg	25%	13%
Västerbotten	24%	30%
Dalarna	22%	21%
Östergötland	21%	16%
VGL	21%	20%
Gävleborg	21%	27%
Västernorrland	19%	18%
Värmland	19%	20%
Uppsala	19%	26%
Kalmar	19%	17%
Västmanland	18%	23%
Skåne	18%	18%
Halland	17%	14%
Gotland	16%	28%
Blekinge	16%	20%
Södermanland	13%	27%
Stockholm	13%	11%
Jönköping	12%	19%
Jämtland	11%	24%
Riket	18%	18%

Svaren på denna fråga visar totalt sett samma resultat som år 2007. Det är alltså alltså 18 procent av de små företagen som säger sig vara utsatta för konkurrens från offentliga aktörer på marknaden. Detta motsvarar omkring 45 000 företag.

De nya reglerna verkar sammantaget därmed inte ha medfört någon egentlig förändring i företagens upplevelser av det offentliga närvaro på marknaden.

De svar som inkommit visar även att det fortfarande finns stora regionala skillnader i fråga om offentlig sektors närvaro på marknaden. Lägst ligger Jämtland med 11 procent och i topp ligger Norrbotten med 34 procent.

Det har dock skett en del förändringar i fråga om svaren för enskilda regioner, jämfört med 2007 års mätning. I likhet med den undersökningen är det Norrbottens län som ligger i topp. Örebro har dock seglat upp som en tydlig tvåa med 31 procent, vilket är en kraftig höjning jämfört med tidigare mätning som visade 19 procent. Dessutom ligger Kronoberg, som i tidigare undersökning låg näst lägst med 13 procent, i denna mätning trea från toppen med 25 procent.

Minst utsatta för konkurrens från offentlig sektor upplever sig företagen i Jämtland vara (11 procent) tätt följda av Jönköping (12 procent) samt Södermanland och Stockholm (båda 13 procent). Intressant att notera är att Jämtland i tidigare mätning hade 24 procent, Jönköping hade 19 procent och Södermanland 27 procent, så i alla dessa regioner tyder svaren på minskad offentlig närvaro på marknaden. Samma gäller för Gotland, som i tidigare mätning låg på 28 procent, och i denna mätning uppvisar 16 procent.

Företag i tjänstesektorn mest utsatta för konkurrens från offentlig sektor

Förekomsten av konkurrens från offentlig sektor varierar beroende på vilken bransch det handlar om. Vår tidigare undersökning visade på ett övergripande plan att problemen var störst för företag i tjänstesektorn. Det bekräftas av svaren i denna studie (se tabell 2).

I tabellen visas hur stor andel av företagen inom olika sektorer som upplever sig vara utsatta för konkurrens från offentlig sektor. Det är intressant att fånga upp förändringar över tiden i fråga om offentlig sektors marknadsnärvaro inom olika branscher. I tabellen redovisas därför även resultatet från den tidigare mätningen, för att ge en bild av hur företagen uppfattar utvecklingen inom respektive bransch.

Tabell 2

Andel företag inom olika sektorer som upplever sig vara utsatta för konkurrens från offentlig verksamhet dvs. från statliga eller kommunala aktörer.

	2012	2007
Tillverkning	9%	10%
Bygg	12%	15%
Partihandel	9%	9%
Detaljhandel	14%	10%
Sällanköpshandel	14%	11%
Hotell & Restaurang	28%	35%
Samfärdsel	32%	30%
Uppdragsverksamhet	16%	15%
Finans, ekonomi, etc.	10%	-
Fastighetsverksamhet	35%	-
Teknisk konsult	9%	-
Övriga privata tjänster	41%	51%
Utbildning	47%	-
Vård & Omsorg	67%	-
Kultur	21%	-
Riket	18%	18%

Inom vård och omsorg och stora delar av utbildningsområdet är det naturligt och helt i sin ordning att privata företag upplever konkurrens från offentlig sektor. Inom de områdena har det offentliga ett specifikt lagstadgat åtagande.⁶ Inom många andra branscher är den offentliga närvaron dock betydligt mer tveksam.

”Övriga privata tjänster” är ett område där den offentliga närvaron synes ha minskat hela tio procentenheter, men 41 procent får dock fortfarande anses vara en betydande andel. Detta område torde inrymma olika delbranscher, såsom bland annat viss konsultverksamhet. Även ifråga om fastighetsverksamhet (35 procent) och samfärdsel (32 procent) finns ett påtagligt inslag av offentliga aktörer. Hotell- och restaurangmarknaden har sjunkit från 35 procent till 28 procent, vilket är ett steg i rätt riktning. Av de listade branscherna är det tillverkning och teknisk konsultation som med 9 procent vardera upplever minst inslag av offentliga aktörer.

Även om branschvisa skillnader således synes ha förekommit under de senaste åren, så ligger dock totalsiffran fortfarande kvar på 18 procent.

⁶ Om man i denna undersökning exkluderar svaren från de företag som verkar inom vård och omsorg samt utbildning blir resultatet att totalt 17 procent av företagen upplever konkurrens från offentlig sektor. Svaren från företag inom dessa sektorer ingick även i den mätning som gjordes 2007, men resultatet av svaren kategoriserades inte specifikt för dessa sektorer i den tidigare undersökningen vilket gör att det inte finns jämförande statistik.

De drabbade företagen upplever att konkurrensen från offentlig sektor ökar

Många av de företag som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor upplever att konkurrensen har tilltagit under de senaste åren. Det visar svaren på frågan i tabell 3, som har ställts till de företagare som svarat att deras verksamheter är utsatta för konkurrens från offentlig sektor.

Tabell 3

Hur har konkurrensen från offentliga verksamheter förändrats under de senaste tre åren?

	Ökat	Varken ökat eller minskat	Minskat
Kalmar	60%	24%	15%
Dalarna	59%	26%	15%
Norrbottnen	58%	38%	2%
Västernorrland	57%	26%	0%
Värmland	55%	34%	5%
Stockholm	54%	36%	10%
Jönköping	54%	40%	6%
Gävleborg	50%	34%	13%
VGL	49%	43%	7%
Gotland	47%	45%	8%
Örebro	44%	55%	1%
Skåne	42%	45%	13%
Uppsala	40%	47%	5%
Södermanland	39%	42%	18%
Västmanland	36%	42%	13%
Östergötland	34%	61%	0%
Västerbotten	33%	54%	14%
Kronoberg	28%	68%	1%
Blekinge	25%	64%	4%
Jämtland	23%	60%	8%
Halland	22%	63%	7%
Riket	47%	43%	8%

I snitt är det hela 47 procent av de företag som upplever konkurrens från offentlig sektor som upplever att konkurrensen från offentlig sektor har tilltagit under de senaste tre åren. Endast åtta procent uppfattar det som att konkurrensen har minskat. Dessa siffror talar sitt tydliga språk: De drabbade företagen upplever en generell försämring i form av tydligt ökande konkurrenstryck från offentlig sektor under de tre senaste åren.

Regionalt kan konstateras att företagen i Kalmar, Dalarna, Norrbotten och Västerbotten upplever mest ökat konkurrenstryck från offentlig sektor. Uppemot 60 procent av företagen i dessa regioner har givit uttryck för en sådan utveckling. När det handlar om de företag som upplever minskad konkurrens från offentlig

sektor ligger företagen i Södermanland i topp med 18 procent. Därefter följer Dalarna och, paradoxalt nog, Kalmar, som ju även upplevde störst ökning. Orsakerna till de regionala förändringarna bör analyseras vidare.

Företagen upplever att konkurrensen från offentlig sektor skapar problem

Hur upplever de små företagen situationen när de möter offentliga aktörer på marknaden? För att fånga upp företagens syn på saken har nedan fråga ställts till de företag som har svarat att de är utsatta för konkurrens från offentlig verksamhet (se tabell 4).

Tabell 4

Hur upplever du att denna konkurrens påverkar företaget? Är det ett...

	Stort problem	Litet problem	Inget problem	Ger positiv effekt	Vet ej
Stockholm	28%	50%	21%	2%	0%
Uppsala	27%	47%	21%	3%	2%
Södermanland	17%	48%	28%	7%	0%
Östergötland	11%	61%	15%	10%	2%
Jönköping	11%	51%	25%	14%	0%
Kronoberg	4%	81%	4%	8%	4%
Kalmar	11%	69%	10%	9%	1%
Gotland	28%	42%	27%	3%	0%
Blekinge	23%	48%	28%	2%	0%
Skåne	30%	54%	7%	6%	3%
Halland	22%	59%	19%	0%	0%
VGL	31%	50%	14%	4%	1%
Värmland	19%	65%	16%	0%	0%
Örebro	24%	35%	27%	10%	4%
Västmanland	11%	68%	13%	8%	0%
Dalarna	16%	61%	10%	2%	11%
Gävleborg	33%	62%	2%	4%	0%
Västernorrland	18%	56%	17%	8%	1%
Jämtland	12%	65%	13%	2%	8%
Västerbotten	21%	66%	14%	0%	0%
Norrbotten	14%	60%	21%	2%	2%
Riket	24%	54%	16%	4%	1%

Svaren talar sitt tydliga språk. En fjärdedel av företagen anser att det innebär stora problem för deras verksamhet med konkurrensen från de offentliga aktörerna. Till detta kan läggas de 54 procent som anser att det innebär ett litet problem i verksamheten. Detta gör att det sammantaget är nära 80 procent av de små företagen som upplever problem till följd av konkurrensen från offentlig sektor. Relativt få företag (16 procent) verkar oberörda av konkurrensen från offentlig sektor och ännu färre (4 procent) ser positiva effekter av denna konkurrenssituation.

Företagen i Gävleborg säger sig uppleva mest problem med konkurrensen från de offentliga aktörerna (33 procent), följt av Skåne (30 procent) och Gotland (28

procent). Noteras kan att även många företag i Stockholms (28 procent) och Uppsala län (27 procent) säger sig uppleva stora problem i sin verksamhet med konkurrensen från offentliga aktörer. Detta är ett ganska intressant resultat. Stockholms och till stor del även Uppsala och Skåne län är storstadsregioner och företag som verkar på dessa marknader borde rimligen vara ”vana” vid ett ganska stort konkurrenstryck till följd av att det finns många företag på dessa marknader. Men studien tyder alltså på att närvaron av just offentliga aktörer på marknaden skapar särskilda och påtagliga konkurrensproblem för de små privata företagen som verkar även i regioner med mer storstadskaraktär.

Företag i olika regioner upplever olika typer av problem

Om offentlig sektor, utöver sina befogenheter, bedriver näringsverksamhet på marknaden skapar det i sig givetvis vanligen uppenbara problem för de små företag som möter denna konkurrens. När små företag möter konkurrens från offentlig sektor på marknaden uppstår generella och mer grundläggande problem i form av att kommunal verksamhet har en skattefinansiering i botten och att myndighetsrollen riskerar att sammanblandas med näringsverksamheten.

Men vad är det, utöver detta, som de små företagen upplever som problematiskt med de offentliga aktörernas närvaro på marknaden? Vi har ställt nedan fråga till de företag som svarat ja på frågan om de är utsatta för konkurrens från offentlig verksamhet (se tabell 5). Frågan avser fånga upp olika förfaranden och situationer som företagen upplever problematiska.

Tabell 5

Vilket är det huvudsakliga problemet med konkurrensen från offentlig verksamhet?

	Ej marknadsmässig prissättning	Behandlar olika företag på olika sätt utan godtagbara skäl	Nekar företag tillträde till strategisk nyttighet	Deltar ej i offentlig upphandling på lika villkor	Annat
Stockholm	54%	20%	1%	8%	2%
Uppsala	38%	13%	0%	15%	22%
Södermanland	59%	15%	4%	2%	5%
Östergötland	47%	16%	0%	24%	2%
Jönköping	41%	20%	0%	27%	3%
Kronoberg	55%	20%	10%	10%	2%
Kalmar	73%	13%	0%	11%	3%
Gotland	41%	28%	0%	20%	11%
Blekinge	75%	6%	0%	12%	2%
Skåne	50%	15%	3%	13%	7%
Halland	47%	0%	16%	21%	9%
VGL	52%	13%	8%	9%	12%
Värmland	66%	7%	0%	15%	2%
Örebro	43%	30%	3%	3%	20%
Västmanland	40%	25%	6%	5%	7%
Dalarna	36%	4%	3%	46%	0%
Gävleborg	32%	19%	0%	22%	1%
Västernorrland	9%	10%	22%	41%	13%
Jämtland	41%	2%	14%	27%	12%
Västerbotten	39%	6%	15%	32%	0%
Norrbottn	33%	22%	1%	22%	15%
Riket	48%	15%	5%	15%	7%

Av svaren följer att det finns en spridning i fråga om vad de små företagen anser utgör det huvudsakliga problemet med konkurrensen från offentlig sektor. Nära hälften (47 procent) av företagen upplever att prissättningen från de offentliga aktörernas sida är orsaken till konkurrensproblemet. Situationen att den offentlige aktören behandlar företag på olika sätt utan godtagbara skäl, dvs. diskriminering, är det största problemet för 15 procent av småföretagen i landet. Lika stor andel av företagen anger att den offentliga aktören inte deltar i offentlig upphandling på lika villkor som privata företag. I det sistnämnda avseendet torde det dels kunna handla om att företagen upplever att eventuell egenregiverksamhet premieras i offentlig upphandling, dels om prissättningen från de offentliga aktörernas sida. Fem procent anger att problemet är att offentlig sektor nekar företag tillträde till strategisk nyttighet.

Om man granskar svaren på regional nivå finns det iakttagelser som sticker ut. I Blekinge (75 procent), Kalmar (73 procent) och Värmland (66 procent) upplever särskilt många företag problem med ej marknadsmässig prissättning. Utmärkande åt andra hållet i det avseendet är Västernorrland där endast nio procent av företagen upplever detta som det huvudsakliga problemet. Företagen i Västernorrland upplever det betydligt mer problematiskt med såväl att offentlig

sektor inte deltar i offentlig upphandling på lika villkor (41 procent) som att offentlig sektor nekar företag tillträde till strategiska nyttigheter (22 procent). Detta gör att Västernorrland intar en särställning i undersökningen. Orsakerna till detta kan vara av intresse att analysera vidare på regional nivå. I fråga om att offentlig sektor inte deltar i offentliga upphandlingar på lika villkor utmärker sig även Dalarna, där hela 46 procent av företagen anser att detta är det huvudsakliga problemet.

Konkurrensproblemens art varierar mellan olika sektorer

Av intresse kan även vara att se vilka specifika förfaranden och situationer som skapar problem inom olika sektorer. Svaren på detta framgår av nedan sammanställning. Tabell 6 visar de branschvisa svaren på samma frågeställning som redovisats i tabell 5.

Tabell 6

Vilket är det huvudsakliga problemet med konkurrensen från offentlig verksamhet?

	Nekar företag tillträde						Vet ej
	Ej marknadsmässig prissättning	Behandlar olika företag på olika sätt utan godtagbara skäl	till strategisk nyttighet (t.ex. viss infrastruktur) på rimliga villkor	Deltar ej i offentlig upphandling på lika villkor	Annat		
Tillverkning	54%	17%	1%	17%	8%	3%	
Bygg	42%	9%	10%	18%	16%	5%	
Partihandel	32%	22%	1%	32%	14%	1%	
Detaljhandel	41%	16%	6%	15%	5%	17%	
Sällanköpshandel	33%	20%	8%	16%	3%	21%	
Hotell & Restaurang	24%	45%	8%	9%	1%	13%	
Samfärdse	55%	7%	7%	12%	4%	16%	
Uppdragsverksamhet	65%	9%	3%	14%	6%	2%	
Finans, ekonomi, etc.	51%	5%	1%	31%	12%	0%	
Fastighetsverksamhet	79%	6%	0%	7%	3%	4%	
Teknisk konsult	72%	5%	1%	15%	2%	5%	
Övriga privata tjänster	40%	20%	1%	12%	8%	19%	
Utbildning	30%	23%	0%	18%	23%	6%	
Vård & Omsorg	42%	24%	1%	6%	3%	24%	
Kultur	43%	7%	0%	25%	7%	19%	
Riket	48%	15%	5%	15%	7%	10%	

Man kan konstatera att ej marknadsmässig prissättning från de offentliga aktörernas sida uppfattas som det största problemet inom de flesta av de listade branscherna. Problemet förefaller vara särskilt stort i fråga om fastighetsverksamhet och teknisk konsultation. Minst problem med

prissättningen från offentlig sektor har företag i hotell- och restaurangbranschen samt utbildningssektorn. Hotell- och restaurangföretagen sticker dock även ut på det sättet att de upplever klart störst problem med att offentlig sektor behandlar olika företag olika utan godtagbara skäl. Situationen att offentlig sektor inte deltar i offentlig upphandling på lika villkor är mest problematisk för företag i partihandelssektorn, tätt följt av företag i finans- och ekonomisektorn och även kultursektorn.

Våra kommentarer beträffande prissättningsfrågan

Studien visar att många små företag ser det som ett problem att de offentliga aktörerna inte tillämpar marknadsmässig prissättning. I fråga om kommunal och landstingskommunal sektor måste i sammanhanget dock även beaktas den kommunala självkostnadsprincipen, som innebär att kommunens/landstingets avgifter/pris för en vara eller tjänst får inte vara högre än dess kostnader för varan/tjänsten. Den kommunala verksamheten får således inte gå med vinst⁷.

Det framgår tydligt att den kommunala prissättningen skapar en konkurrensproblematik när det offentliga agerar på marknaden. Att göra generella undantag från självkostnadsprincipen vore dock mycket riskabelt. Detta skulle riskera att skapa olyckliga ekonomiska incitament för ökande kompetensöverskridande kommunal affärsverksamhet, det vill säga just sådan verksamhet som KOS-reglerna ska stävja. Det är för företagen viktigt att KOS-reglerna får göra ett tydligt avtryck i den praktiska verkligheten, så att rågången mellan vad som är tillåten och otillåten kommunal affärsverksamhet upprätthålls på ett tillfredsställande sätt. Än så länge har reglerna dock på intet sätt fått ett sådant genomslag. Mot denna bakgrund bör självkostnadsprincipen behållas, trots de effekter som kan uppstå.

Utöver detta kan tilläggas att självkostnadsprincipen kan vara en bra måttstock när kommunal prissättning ska bedömas. Rätt använd kan självkostnadsprincipen ge ett resultat som sannolikt inte ligger särskilt långt från marknadspriset.

I de fall då kommunerna och lanstingen uttryckligen *har* en lagenlig rätt att bedriva viss typ av verksamhet och där prissättning enligt självkostnadsprincipen visar sig vara en viktig del av problembilden för de privata företagen kan man dock överväga om det finns skäl att göra sektorsspecifika avsteg från självkostnadsprincipen.

Resultatet av undersökningen i sammanfattning

Svaren som de små företagen i denna studie har lämnat visar att många små företag fortfarande upplever påtagliga problem med konkurrens från offentlig sektor. Det är 18 procent av företagen som säger att de är utsatta för konkurrens från offentlig sektor. Detta är exakt samma nivå som i den undersökning som

⁷ Avsteg från denna princip kan dock följa av speciallagstiftning.

Företagarna gjorde år 2007. Företag i tjänstesektorn är alltså mest utsatta för konkurrens från offentlig sektor.

Vi kan även konstatera att de små företag som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor verkar drabbas allt hårdare. Nära hälften (47 procent) av de företag som upplever konkurrens från offentlig sektor säger att konkurrensstrycket från den offentliga har ökat under de senaste tre åren. Endast åtta procent av företagen upplever att konkurrensstrycket har minskat under denna tidsperiod. Detta är talande siffror.

Till detta kommer att det sammantaget är nära 80 procent av de små företagen som är utsatta för konkurrens från offentlig sektor som upplever problem i sin verksamhet till följd av denna konkurrens. Hela 24 procent av företagen uppger att problemen är stora. Relativt få företag (16 procent) verkar oberörda av konkurrensen från offentlig sektor och ännu färre (4 procent) ser positiva effekter av denna konkurrenssituation. Konkurrensproblem uppstår således hos många små företag på grund av den offentliga närvaron eller det offentligas beteende på marknaden.

Resultaten visar att det fortfarande finns stora regionala skillnader i fråga om offentlig sektors närvaro på marknaden. Minst utsatta för konkurrens från offentlig sektor är företagen i Jämtland där endast 11 procent upplever sådan konkurrens. Mest utsatta är företagen i Norrbotten där siffran är 34 procent. Märkbara förändringar i förhållande till resultaten i den förra mätningen kan konstateras i vissa enskilda regioner. Studien visar även att konkurrensproblematiken, såsom konkurrensintensitet och huvudsaklig orsak till konkurrensproblemen, varierar mellan olika regioner och branscher.

Slutsatser och rekommendationer

Små företag måste kunna verka och växa på marknaden utan att hindras av offentliga aktörer som på ett konkurrensbegränsande sätt säljer varor och tjänster på marknaden.

De s.k. KOS-reglerna infördes i konkurrenslagen den 1 januari 2010 i syfte att stävja problemen för näringslivet med konkurrens från offentlig sektor. Reglerna möjliggör förbud i enskilda fall mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Det har funnits stor förhoppning hos näringslivet om att de nya reglerna ska minska problemen med osund konkurrens från den offentliga.

Vi kan konstatera att Konkurrensverket har lagt ned resurser på handläggning av KOS-ärenden, men att verket tvingas prioritera kraftigt. Under dessa drygt tre år har sex mål tagits upp i domstol genom Konkurrensverkets försorg. Det är också uppenbart att de ärenden där talan har väckts tar lång tid att behandla i domstol.

Vår undersökning visar att KOS-reglerna – trots goda intentioner - inte har lett till minskad konkurrens från offentlig sektor på marknaden. Vi hade framför allt hoppats på att de nya reglerna skulle leda till en självsanering från den offentligas sida som hade kunnat minska konkurrensproblemen. Denna studie visar dock

sammantaget att konkurrensproblemen kvarstår. Som en sista utväg om dialog inte kan lösa problemen har vi sett möjligheten att det kan skapas praxis och vägledning genom domstolsavgöranden. Detta har dock visat sig vara en tidskrävande och svårframkomlig väg.

Även om regionala och branschmässiga avvikelser kan förekomma tyder den övergripande bilden i denna studie således på att KOS-reglerna inte har fått något egentligt genomslag i praktiken.

Vi är medvetna om att det kan uppstå gränsdragningsproblem angående vad som kan anses utgöra en offentlig angelägenhet och offentliga aktörers marknadsbeteende. Just därför behövs tydliga regler och vägledning.

Något måste göras för att komma till rätta med situationen. Företagarna vill framhålla följande aspekter för att vända utvecklingen.

* Det finns en problematik i att få till domstolsavgöranden som grundar sig i en svag lagstiftning. Företagarna anser att det bör göras **en öppen översyn av om KOS-reglerna är tillräckligt effektiva** för att motverka offentlig säljverksamhet. Översynen bör omfatta bland annat följande aspekter:

- Det bör övervägas att införa mer principiella förbud mot specifika typer av offentliga säljverksamheter på marknaden. Det skulle skapa större tydlighet i hur olika verksamheter ska bedömas. Det har visat sig vara tidskrävande att nå vägledande domstolsavgöranden med dagens system. Att de förbud som kan komma att meddelas av domstolarna enligt de nuvarande KOS-reglerna endast gäller i de enskilda fallen och för framtiden urholkar därtill reglernas genomslag.

- Frågan om att införa möjlighet att meddela förbud även mot statlig verksamhet bör tas upp igen. Det kan starkt ifrågasättas varför det idag endast är möjligt att ingripa mot kommunala och landstingskommunala verksamheter enligt det befintliga regelverket – och således inte mot statliga verksamheter. Noteras kan att den s.k. Förvaltningskommittén⁸ för några år sedan till och med föreslog ett principiellt förbud mot att statliga myndigheter säljer varor och tjänster på konkurrensutsatta marknader.

- Det bör göras en analys av eventuellt förändrade regler för rättegångskostnader för dessa typer av mål. Enligt de nuvarande reglerna gäller att den part som förlorar rättegången ska betala motpartens rättegångskostnader. Detta innebär stora utmaningar särskilt för mindre företag med begränsade resurser som vill använda den subsidiära talerätt som finns för berörda företag om Konkurrensverket väljer att inte driva ärendet vidare. Varje part bör svara för sina kostnader. Berörda företag kan, med rätt förutsättningar, bidra till att få fler mål upp till prövning i domstol.

- Utöver detta bör övervägas att införa regler om skadestånd vid konstaterat förbudsen offentlig säljverksamhet. Skadeståndsaspekten bör inte underskattas för de små företagens vidkommande. Det är svårt att se de objektiva skälen för att

⁸ Styra och ställa - förslag till en effektivare statsförvaltning (SOU 2008:118)

de företag som drabbas av otillåten offentlig säljverksamhet inte ska ges rätt att kunna få skadestånd enligt dessa regler.

* Konkurrensverket är en mycket viktig aktör i sammanhanget. Det är angeläget att verket tilldelas tillräckliga resurser för att kunna göra de satsningar som behövs inom detta område, utan att för den skull behöva göra avkall på sina andra viktiga ansvarsområden. Ökade anslag till verket bör övervägas för att möjliggöra detta.

* Konkurrensverket bör satsa mer på information och förebyggande arbete ute hos landets myndigheter. Medvetenheten om KOS-reglerna kan sannolikt behöva höjas i offentlig sektor, såväl hos tjänstemän som hos politiker. Ökad medvetenhet om regelverket kan skapa fler självsanerande initiativ, vilket är särskilt angeläget eftersom domstolsprocesserna har visat sig ta lång tid. Företagarna är öppna för att genomföra nya informationsinsatser om KOS-reglerna, gärna i samarbete med Konkurrensverket, Sveriges kommuner och landsting och andra näringslivsorganisationer såsom skedde under 2010.

* Offentliga aktörer bör se över sin befintliga säljverksamhet i ljuset av KOS-regelverket. En sådan genomgång bör göras återkommande. En analys av om en säljverksamhet är förenlig med regelverket bör självklart även göras innan ny säljverksamhet startas. Sådan säljverksamhet som inte anses förenlig med regelverket bör avvecklas på lämpligt sätt.

* Det finns anledning att skapa tydliga krav på att offentlig sektor särredovisar intäkter och kostnader för verksamhet som bedrivs på konkurrensutsatta marknader. Särredovisning skapar förutsättningar att fånga upp hur prissättningen sker hos de offentliga aktörerna. Alla relevanta kostnader ska givetvis beaktas vid prissättningen i offentlig sektor. Detta gäller även för aktörer som tillämpar självkostnadsprincipen.

* Den näringsverksamhet som bedrivs specifikt i kommunala bolag kan ofta vara problematisk ur konkurrenssynvinkel. Den 1 januari i år infördes nya regler i kommunallagen⁹, vilka skapar förutsättningar för att mer fokus läggs på att de kommunala bolagen bedriver sin verksamhet inom de ramar de har befogenhet för. Detta är välkommet och vi utgår från att statsmakterna kommer att noga följa effekterna av denna reform. Det kommer vi även att göra från Företagarnas sida.

* Därtill är det givetvis en uppgift för berörda företag och organisationer att fortsätta uppmärksamma dessa frågor och anmäla misstänkta överträdelser till Konkurrensverket för prövning enligt KOS-reglerna. Företagarna kommer att fortsätta arbeta aktivt med att fånga upp och på lämpligt sätt hantera uppkomande frågor om konkurrenskonflikter mellan offentlig och privat sektor.

Företagarna vill avsluta med att betona att det är angeläget att statsmakterna prioriterar dessa frågor. Det är av stor vikt för ett gott företagsklimat, såväl

⁹ 3 kap 17 och 6 kap 1 a-b §§ kommunallagen (1991:900) (SFS 2012:390)

nationellt som lokal och regionalt. De små företagen behöver kunna bedriva sin verksamhet utan att möta offentliga aktörer som på ett konkurrensbegränsande sätt säljer varor och tjänster på marknaden.

De små företagen spelar en avgörande roll för tillväxt och arbetstillfällen i Sverige. Fyra av fem jobb skapas i de små företagen. Att stävja otillåten offentlig säljverksamhet skapar förutsättningar och utrymme för privata företag att verka och växa. Det främjar ekonomisk tillväxt, såväl lokalt i den enskilda kommunen som i landet som helhet.